

Kontrasztok Alapfokú Művészetoktatási Intézmény
Székhely
7627 Pécs, Engel János u. 11-15.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kulcskompetencia

*Modulfejlesztés az Alapfokú Művészetoktatási Intézmények számára
Gitár tanszak
(10-11-12-13-14. életév)*

A SOKARCÚ ELEKTROMOS GITÁR

A modul szerzője: Domokos Lehel

TARTALOM

<i>A SOKARCÚ ELEKTROMOS GITÁR 1. (első és második osztály)</i>	<i>3</i>
<i>A SOKARCÚ ELEKTROMOS GITÁR 2. (harmadik és ötödik osztály).....</i>	<i>17</i>

A SOKARCÚ ELEKTROMOS GITÁR 1.

A modul szerzője: Domokos Lehel

ESZTÉTIKAI-MŰVÉSZETI KOMPETENCIA

KONTRASZTOK ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY, GITÁR I. ÉS II. OSZTÁLY

Modulleírás

Ajánlott korosztály	10-12 évesek, gitár 1.-2. évfolyam
Ajánlott időkeret	3 x 30 perc
A modul közvetlen célja	Az elektromos gitár megismerése, könnyűzenei műfajok áttekintése. A klasszikus gitározás és a könnyűzene átjárhatósága. Saját értékrend kialakítása. Attitűd, motiváció fokozása. A tanulók értelmi-érzelmi-esztétikai- művészeti fejlődése.
A modul tartalma	Bevezető- ráhangoló játékok; az elektromos gitár felépítése (hasonlóság a klasszikus gitárral); különböző technikák megismerése, kipróbálása; könnyűzenei részletek eljátszása- együttzenélés; könnyűzenei stílusok; „gitárhősök”;
Megelőző tapasztalat	Alapvető zenei ismeretek, a klasszikus gitár órákon szerzett ismeretek, hétköznapi élet, médiából származó információk
Ajánlott továbbhaladási irány	Az elektromos gitárral való további ismerkedés, a zenei stílusok jobb megismerése, kooperatív módszerek beépítése a tanórákba
A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>Esztétikai-művészeti kompetencia: tapasztalatszerzés esztétikai értékekről, képesek legyenek elválasztani az értékest az értéktelentől, saját értékrend kialakítása.</p> <p>Személyes kompetencia: önállóság, önreflexió</p> <p>Kognitív kompetencia: logikus gondolkodás, emlékezet, időbeli tájékozódás, auditív figyelem, zenei hallás, szókincs, beszéd.</p> <p>Szociális kompetencia: kommunikáció, együttműködés</p> <p>Zenei képességek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a hangszer kezelésével összefüggő képességek: mozgások, mozdulatok - az elsajátítás folyamatával összefüggő képességek: utánzás, jelértés, laprólolvasás, emlékezés, gyakorlás - a zenélés értelmi képességei: a zenei hallás, zenehallgatás - előadással összefüggő képességek: az elképzelés kialakítása, interpretálás, kamarazene.
Kapcsolódási pontok	Zenetörténet, ének-zene, szolfézs Magyar nyelv és irodalom – szókincsbővítés, szómagyarázat

	Kommunikáció – mások figyelmes meghallgatása, saját gondolatok mások számára is érthető megfogalmazása
Támogató rendszer	Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás.</i> - Önkonet. Budapest, 2001 John Henry van der Meer: <i>Hangszerek</i> http://hu.wikipedia.org/wiki/Elektromos_gitár www.youtube.com Kották: Domokos Lehel által szerkesztve

- Módszertani ajánlás:

A modul által a tanulók segítséget kapnak ahhoz, hogy jobban el tudjanak igazodni korunk sokrétű zenéjében, hogy el tudják választani az értékes zenét az értéktelentől, hogy képesek legyenek kialakítani saját értékrendjüket. Átala rejtett óhajok válhatnak valóra, mert a zeneiskolába járó klasszikus gitározók nagy része érdeklődést mutat az elektromos gitár, valamint korunk könnyűzenei műfajai iránt, ami természetes dolog, hiszen ezt hallják a mindennapokban, a média ezt zúdítja rájuk.

A kooperatív játékokat nagyon élvezik a gyerekek, általuk jobban megismerik egymást és saját magukat is, miközben a pedagógus észrevétlenül, a mindennapi életben szükséges ismeretekkel gazdagítja, fejleszti diákjait. A modul lehetőséget teremt a kooperatív csoportmunka bevezetésére, felépítésére, közös gyakorlására. Jó, ha a beszélgetőkörbe bekapcsolódik a tanító is, elmondhatja véleményét, érzelmeit.

A modul megvalósításához szükség van a tanári mellékletben megjelölt zenékre, videofilmekre, elektromos gitárokra, a modul csak ezek megléte esetén használható.

A modult érdemes a tanév végén választani, mert annak elvégzése után nem biztos, hogy a tanulók szívesen fognak klasszikus gitározni.

A modulban alkalmazott módszerek nagymértékben eltérnek a zeneiskolai gyakorlatok során eddig alkalmazott módszerektől.

- Tér-, teremelrendezés

A csoportmunkához a legalkalmasabb elrendezést a körbeülhető, mozgatható asztalok és székek biztosítják. Mindenképpen szükség van egy teljesen üres részre, ahol a gyerekek állva tudnak gitározni anélkül, hogy beütnék a hangszert az asztalba.

- Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban
 - fontos szerepe van a pedagógusok értékelő magatartásának, valamint a tanulók kölcsönös és önértékelésének
 - fontos a pozitív értékelés, az egymásnak nyújtott támogatás elismerése, a fejlődés dicsérete, a biztatás
 - a kooperatív módszer lényege, hogy a gyerekek önellenőrzéssel vagy egymás ellenőrzésével azonnal korrigálni tudják tevékenységeik lépéseit
 - az esetleges hibák megbeszélése, javítása közösen
 - közös értékelés, egymás értékelése, az együttműködés sikerének értékelése és a saját munka megítélése (kezdetben az érzések, benyomások, élmények összegzését jelenti)
 - szóbeli és azonnali visszacsatolás
 - az órák végét ellenőrzéssel, értékeléssel zárjuk, keretbe foglalva, és összefoglalva ezzel az aznapi tevékenységeket.

MODULVÁZLAT

Tevékenységek	Tevékenység célja, fejlesztendő készségek, képeségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, melléletek	
			Diák	Tanár
1. tanóra				
I. Ráhangolódás, az új téma előkészítése				
Szókártya- a növendékek kártyákat kapnak, melyekre egy-egy betű van felírva, ezekből közösen ki kell, hogy rakják az elektromos gitár szót. 3 perc	Ráhangolás Logikus gondolkodás Együttműködés Kommunikáció	Kooperatív tanulás - kerekasztal		T1- Kártyák
II. Az új tartalom feldolgozása				
II/1. Az elektromos gitár részei, felépítése, hasonlóságok a klasszikus gitárral				
Ismerkedés az elektromos gitárral- közösen elmondják a részeit, a hasonlóságokat és különbségeket a	Logikus gondolkodás Együttműködés Egymásra figyelés	Egész csoport együtt - beszélgetőkör Kooperatív tanulás		T2- Az elektromos gitár részeinek leírása

<p>klasszikus gitárral. A tanár mindvégig irányít, rávezet a megoldásra, ha szükséges.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Verbális kifejezőkészség Szókinccs Emlékezet</p>			<p>Elektromos gitár</p>
<p>II/2. A gitár kipróbálása, játékmódok, technikák megismerése, tanulása</p>				
<p>Kipróbálják az elektromos gitárt. Megtanulják, hogyan kell fogni a pengetőt, és hogyan kell vele pengetni. Játékmódok kipróbálása: először csak egy húrt pengetnek, aztán egyszerre az összest (akkordjáték). Különleges technikák megismerése, kipróbálása: slide, tapping. Riffelés.</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p>	<p>Emlékezet Auditív figyelem Zenei hallás Előzetes ismeretek Mozgások, mozdulatok</p>	<p>Kooperatív tanulás Egész csoport együtt - zenélés</p>		<p>T3- Játékmódok leírása Elektromos gitár Pengető</p>
<p>III. Ellenőrzés és értékelés, önértékelés, házi feladat kiadása</p>				
<p>Élménybeszámoló- a gyerekek elmondják, hogyan érezték magukat az órán, mi tetszett nekik, és mi nem. Minden gyerek kap egy kottalapot, amelyen egy könnyűzenei részlet található (Queen- We Are the Champions refrén). A tanárral együtt átnézik, utasításokat kapnak tőle a darab eljátszásával kapcsolatban (ritmus, ujjrend, módosított hangok). Együtt meghallgatják a dalt, azok kedvéért, akik nem ismerik.</p> <p style="text-align: right;">7 perc</p>	<p>Kritikai gondolkodás Önreflexió Jelértés Laprólolvasás Zenehallgatás</p>	<p>Kooperatív tanulás -csoportszóforgó</p>		<p>T4- Kotta Cd lejátszó</p>

MELLÉKLETEK

TANÁRI MELLÉKLETEK

- T1 Szókéárta

15 darab kartonlap egy-egy betűvel, melykből a következő szó rakható ki: ELEKTROMOS GITÁR

- T2- Az elektromos gitár részei:

1. Fej
2. Felső nyereg
3. Hangolókulcsok
4. Érintők (bundok)
5. Húrvezetők
6. Berakások
7. Nyak és fogólap
8. Nyakrögztítés
9. Test
10. Hangszedők
11. Szabályzó
12. Húrláb vagy híd
13. Koptatólap

- T3- Játékmódok leírása:
 - Slide: A slide-játék lényege, hogy a gitáros egy fémes hengert (ún. *slide-gyűrűt*) húz általában a mutatóujjára, azon a kézen, amivel a fogólapon játszana. Ezt aztán a húrokhoz hozzáérintve átmenetesen lehet változtatni a húrok rezgőhosszát, ezzel a hangmagasságot, egészen egyedi hanghatásokat elérve.
 - Tapping: E technikához gyakorlatilag csak a gitáros egyik kezére van szükség. A lényege, hogy a hangokat nem az egyes húrok pengetésével szólaltatjuk meg, hanem egyszerűen egy gyors mozdulattal ráütünk a fogólap azon részére, ahol a megszólaltatni kívánt hangot le kéne fogni.
 - Riff: Lényege egy ostinato-szerűen ismételt rövid, markánsan ritmizált dallamfrázis, dallami-ritmikai motívum.
- T4 Kotta

We Are the Champions

Freddie Mercury

$\text{♩} = 68$

9

18

Tevékenységek	Tevékenység célja, fejlesztendő készségek, képeségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
			Diák	Tanár
2. tanóra				
I. Ráhangolódás, játékos ismétlés				
Játék babzsákkal: a tanulók körben állnak a tanárral együtt, a tanár indítja a babzsákot, ezzel is oldva a feszültséget. Akinél van a babzsák, az mond egy elektromos gitár részt, mindegyik csak egyszer hangozhat el. Ha már elfogytak a gitár részek, akkor a megszólaltatásról, a pengetésről és játékmódokról is lehet beszélni. 3 perc	Ráhangolás Logikus gondolkodás Együttműködés Kommunikáció Előzetes ismeretek Emlékezet	Kooperatív tanulás - szóforgó		T1- Babzsák
II. Ismétlés, házi feladat ellenőrzése				
Az előző órán kapott és otthon gyakorolt könnyűzenei részlet összejátsszása. A gyerekek egyenként eljátsszák a dalt, a tanár kijavítja az esetleges hibákat. Aztán közösen összejátsszák, a tanár irányít, segít a tempótartásban, esetleg besegít a saját hangszerén. 12 perc	Auditív figyelem Zenei hallás Együttműködés Egymásra figyelés Figyelem Laprólolvasás Gyakorlás Kamarazene Interpretálás	Egész csoport együtt -együtt zenélés Kooperatív tanulás	D1- Kotta	Elektromos gitár Pengető
III. Az új tartalom előkészítése, feldolgozása				
Milyen zenei stílusokat ismeresz? A gyerekek közösen felírják egy nagy lapra azokat a stílusokat, amelyeket ismernek. Ha nem tudják a stílus nevét, akkor írják fel a kedvenc előadó nevét, vagy dal címét. A tanár felhívja a gyerekek figyelmét, hogy mindenki írjon fel legalább egy stílust, vagy	Emlékezet Auditív figyelem Előzetes ismeretek Zenei hallás Zenehallgatás Elképzelés kialakítása	Kooperatív tanulás - kerekasztal Kooperatív tanulás - szóforgó	D2- Lapok, filctollak	

<p>előadót/zenekart. Közösen megbeszélik a felírt stílusokat, ha szükség van rá, akkor a tanár javít, helyesbít, a felírtak alapján beazonosítja a stílust. A tanár híres blues, dzsessz és rock dalokat játszik le (esetleg videóval együtt), a legismertebbeket a leghíresebb gitárosoktól. A tanulóknak tippelniük kell, hogy vajon milyen stílusú dalt hallottak (nem baj, ha nem találják ki).</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>				<p>T2- Stílusok leírása Laptop</p> <p>T3-Videók</p>
<p>IV. Értékelés, önértékelés, élménybeszámoló, házi feladat kiosztása</p>				
<p>Élménybeszámoló- a gyerekek elmondják, hogyan érezték magukat az órán, mi tetszett nekik, és mi nem. Minden gyerek kap egy kottalapot, amelyen egy híres Deep Purple dal található. A tanárral együtt átnézik, utasításokat kapnak tőle a darab eljátszásával kapcsolatban.</p> <p style="text-align: right;">5 perc</p>	<p>Kritikai gondolkodás Önreflexió Jelértés Laprólolvasás</p>	<p>Kooperatív tanulás -csoportszóforgó</p>		<p>T4- Kotta</p>

MELLÉKLETEK:

TANÁRI MELLÉKLETEK

- T1- Babzsák

- T2- Stílusok leírása:

Blues- a blues egyszerre egy zenei forma és egy zenei műfaj, amely a 19. századi, Egyesült Államok-beli mélydéli afro-amerikai közösségektől származik, spirituális- és munkadalokból, üvöltésekből és ritmikus elbeszélő-balladákból. A blues alapját a tipikus akkordmenet jellemzi. A tizenkét-ütemes blues az egyik legelterjedtebb akkordmenet, de ezek a tulajdonságok megtalálhatók a dzsesszben, a rhythm and blues-ban és rock and roll-ban is. A blues-t nem csak az alapvető ismertetőjegyei jellemzik, hanem az ének, a basszusmenet és a hangszerek is. Számos alműfaja létezik, a vidéki blues-tól kezdve a városi blues-ig, ahol többé-kevésbé népszerű volt a 20. század különböző időszakaiban, de a legismertebb a Delta-, a Piedmont-, a Jump- és a Chicago blues. A második világháború után az akusztikust felváltotta az elektromos blues és még ismertebb lett. Az 1960-as és az 1970-es években kifejlődött a blues-rock műfaj.

A dzsessz (angolul: jazz) egy zenei stílus, amelyre jellemző a blue note-ok (az európai hangnemek hangközeinek módosításából, a leggyakrabban a terc, ritkábban a szeptim és a kvint nem egészen félhangnyi szűkítéséből született hangok), szinkópák, szving és párhuzamos ritmusok alkalmazása. Az előadók sokszor válaszolgatnak egymás játékára (kérdés-felelet) vagy improvizálnak az előadások alatt. Ez az első olyan művészeti stílus, amely az Amerikai Egyesült Államokban alakult ki.

Rock- a rock egy könnyűzenei műfaj, mely a II. világháborút követő politikai feszültségek korában tört utat magának, egész kulturális forradalmat indítva. 1954. április 12-én Bill Haley *Rock Around The Clock* című számával egyszerre küldte múzeumba a klasszikus zenét és a korra jellemző énekes előadókat, mint például Frank Sinatra. A rockzene társadalmi hatásai közül a legkomolyabb, hogy megnövelte a szakadékot a háború után felnövekvő tinédzserek és szüleik között. Lehetőséget adott a fiatal generációnak a bennük lévő lázadó életérzés kifejezésére, hiszen ez a zene csak nekik szólt, az ő életérzésüket hirdette. A zenei megújulást követte az öltözködési stílus és a teljes viselkedéskultúra megváltozása. A rock futótűzként terjedt az Egyesült Államokban, majd Nagy-Britannia után egész Európában, végül az 1960-as évekre meghódította az egész világot.

- T3-Videók:

1. B.B. King - Blues Boys Tune: <http://www.youtube.com/watch?v=4Ny5ajCn0xw>
2. Louis Armstrong - What a Wonderful World: <http://www.youtube.com/watch?v=z1Y2zdyRin8>
3. Jimi Hendrix- Hey Joe: <http://www.youtube.com/watch?v=LOjwMxcccZc>

- T4- Kotta

Smoke on the Water

Deep Purple

Musical notation for the first system of 'Smoke on the Water'. It consists of two staves. The first staff contains the main melody in 4/4 time, starting with a treble clef and a key signature of two flats (B-flat and E-flat). The melody is characterized by a repeating eighth-note pattern. The second staff, starting with a measure rest labeled '5', continues the melody with a similar eighth-note pattern.

DIÁKMELLÉKLETEK: D1- Kotta

We Are the Champions

Freddie Mercury

Musical notation for the first system of 'We Are the Champions'. It consists of three staves. The first staff begins with a tempo marking of quarter note = 68. The music is in 3/8 time and features a melody of eighth and quarter notes. The second staff continues the melody from measure 9. The third staff, starting with a measure rest labeled '18', shows the melody ending with a double bar line.

- D2- Lapok, filctollak

Tevékenységek	Tevékenység célja, fejlesztendő készségek, képessegek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
			Diák	Tanár
3. tanóra				
I. Ráhangolódás, ismétlés				
Játék- Ismerd fel a stílust! A tanár különböző stílusú dalok részleteit játssza le, és a tanulóknak ki kell találniuk, hogy melyik a blues, a dzsessz, a rock. Mindenki kap egy kártyát, amire valamelyik stílus neve van felírva, ezt kell felmutatniuk, ha úgy gondolják, hogy azt a stílust hallják. 5 perc	Ráhangolás Auditív figyelem Előzetes ismeretek Emlékezet Kommunikáció Zenei hallás	Kooperatív munka - szóforgó		T1- Kártyák Cd lejátszó vagy laptop
II. Az új tartalom előkészítése				
II. Gitárhősök				
Beszélgetés- Kik azok a gitárhősök? Mit értünk ez alatt? Mondjanak egy- két példát rá a tanulók (az eddigiekben elhangzott név is lehet). A tanár egy rövid összefoglalót tart a gitárhősök koráról, zenéssel, videókkal illusztrálva. 8 perc	Figyelem Auditív figyelem Előzetes ismeretek Emlékezet	Kooperatív tanulás		Projektor, vagy laptop, vagy cd lejátszó T2- Összefoglaló a gitárhősökről
III. Közös zenélés				
Az előző órán kapott és otthon gyakorolt könnyűzenei részlet gyakorlása. A tanulók először egyenként játsszák el a kapott dalt, a tanár kijavítja az esetleges hibákat. Aztán közösen összejátsszák, a tanár irányít, segít a tempótartásban, esetleg besegít a saját hangszerén. Amikor már elég jól megy, a tanár bekapcsolja az	Emlékezet Auditív figyelem Zenei hallás Előzetes ismeretek Együttműködés Egymásra figyélés Laprólolvasás Gyakorlás Kamarazene	Egész csoport együtt - zenélés		Elektromos gitár Pengető T3- Kotta

eredeti dalt, és megpróbálják együtt játszani a felvétellel. 13 perc	Interpretálás			
IV. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés				
Élménybeszámoló- a gyerekek elmondják, hogyan érezték magukat az órán, kinek mi tetszett a legjobban az elmúlt órákon. 4 perc	Kritikai gondolkodás Önreflexió	Kooperatív tanulás -csoportszóforgó		

MELLÉKLETEK

TANÁRI MELLÉKLETEK

T1 Szókétyák

Kartonlapok, amelyekre a blues, a dzsessz és rock szó van felírva

T2- Összefoglaló a gitárhősokról

Az 1960-as évek végén- 70-es évek elején már népszerű hangszernek számított az elektromos gitár, és a rockzene elengedhetetlen kellékévé – sőt szimbólumává vált. A korábban alapvetően énekesközpontú ifjúság szemében új sztártípus született: a gitárhős. Pl. Jimi Hendrix, Frank Zappa, Ritchie Blackmore, Eric Clapton, Jimmy Page.

Egy-egy dalrészlet bemutatása ezektől, a művészekről (a leghíresebbek közül).

Az elektromos gitár megjelenését követően indult el az a mozgalom, aminek köszönhetően a zenekritikusok egyre komolyabban vették a „könnyű” zenét és felfigyeltek rá, hogy a klasszikus zene korszaka után is létrehozhatóak maradandó értékű zeneművek. Mára az elektromos gitár betört szinte minden műfajba – átlépve a rock határait, megjelenik a popzenétől egész a dzsesszig szinte mindenütt.

T3 Kotta (lásd az előző óra tanári mellékletét)

A SOKARCÚ ELEKTROMOS GITÁR 2.

A modul szerzője: Domokos Lehel

ESZTÉTIKAI - MŰVÉSZETI KOMPETENCIA

KONTRASZTOK ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁSI INTÉZMÉNY

Modulleírás

Ajánlott korosztály	12-14 évesek, gitár 3. és 5. évfolyam
Ajánlott időkeret	3 x 30 perc
A modul közvetlen célja	Az elektromos gitár megismerése, könnyűzenei műfajok áttekintése. A klasszikus gitározás és a könnyűzene átjárhatósága. Saját értékrend kialakítása. Attitűd, motiváció fokozása. A tanulók értelmi-érzelmi-esztétikai fejlődése.
A modul tartalma	Bevezető- ráhangoló játékok; az elektromos gitár felépítése (hasonlóság a klasszikus gitárral); különböző technikák megismerése, kipróbálása; könnyűzenei részletek eljátszása- együttzenélés; könnyűzenei stílusok; értékes- és értéktelen zene, „gitárhősök”.
Megelőző tapasztalat	Alapvető zenei ismeretek, a klasszikus gitár órákon szerzett ismeretek, hétköznapi élet, médiából származó információk
Ajánlott továbbhaladási irány	Az elektromos gitárral való további ismerkedés, a zenei stílusok jobb megismerése, kooperatív módszerek beépítése a tanórákba
A kompetenciafejlesztés fókuszai	<p>Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kulcskompetencia: tapasztalatszerzés esztétikai értékekről, képesek legyenek elválasztani az értéket az értéktelentől, saját értékrend kialakítása.</p> <p>Személyes kompetencia: önállóság, önreflexió</p> <p>Kognitív kompetencia: logikus gondolkodás, emlékezet, időbeli tájékozódás, auditív figyelem, zenei hallás, szókincs, beszéd.</p> <p>Szociális kompetencia: kommunikáció, együttműködés</p> <p>Zenei képességek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a hangszer kezelésével összefüggő képességek: mozgások, mozdulatok - az elsajátítás folyamatával összefüggő képességek: utánzás, jelértés, laprólolvasás, emlékezés, gyakorlás - a zenélés értelmi képességei: a zenei hallás, zenehallgatás <p>előadással összefüggő képességek: az elképzelés kialakítása, interpretálás, kamarazene.</p>
Kapcsolódási pontok	Zenetörténet – korszakok, műfajok Magyar nyelv és irodalom – szókincsbővítés, szómagyarázat Kommunikáció – mások figyelmes meghallgatása, saját gondolatok mások

	számára is érthető megfogalmazása
Támogató rendszer	Spencer Kagan: <i>Kooperatív tanulás</i> . - Önkonet. Budapest, 2001 John Henry van der Meer: <i>Hangszerek</i> http://hu.wikipedia.org/wiki/Elektromos_gitár www.youtube.com

- Módszertani ajánlás:

A modul által a tanulók segítséget kapnak ahhoz, hogy jobban el tudjanak igazodni korunk sokrétű zenéjében, hogy el tudják választani az értékes zenét az értéktelentől, hogy képesek legyenek kialakítani saját értékrendjüket. Átala rejtett óhajok válhatnak valóra, mert a zeneiskolába járó klasszikus gitározók nagy része érdeklődést mutat az elektromos gitár, valamint korunk könnyűzenei műfajai iránt, ami természetes dolog, hiszen ezt hallják a mindennapokban, a média ezt zúdítja rájuk.

A kooperatív játékokat nagyon élvezik a gyerekek, általuk jobban megismerik egymást és saját magukat is, miközben a pedagógus észrevétlenül, a mindennapi életben szükséges ismeretekkel gazdagítja, fejleszti diákjait. A modul lehetőséget teremt a kooperatív csoportmunka bevezetésére, felépítésére, közös gyakorlására. Jó, ha a beszélgetőkörbe bekapcsolódik a tanár is, elmondhatja véleményét, érzelmeit.

A modul megvalósításához szükség van a tanári mellékletben megjelölt zenékre, videofilmekre, elektromos gitárokra, a modul csak ezek megléte esetén használható.

A modult érdemes a tanév végén választani, mert annak elvégzése után nem biztos, hogy a tanulók szívesen fognak klasszikus gitározni.

A modulban alkalmazott módszerek nagymértékben eltérnek a zeneiskolai gyakorlatok során eddig alkalmazott módszerektől.

- Tér-, teremelrendezés

A csoportmunkához a legalkalmasabb elrendezést a körbeülhető, mozgatható asztalok és székek biztosítják. Mindenképpen szükség van egy teljesen üres részre, ahol a gyerekek állva tudnak gitározni anélkül, hogy beütnék a hangszert az asztalba.

- Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban
 - fontos szerepe van a pedagógusok értékelő magatartásának, valamint a tanulók kölcsönös és önértékelésének
 - fontos a pozitív értékelés, az egymásnak nyújtott támogatás elismerése, a fejlődés dicsérete, a biztatás
 - a kooperatív módszer lényege, hogy a gyerekek önellenőrzéssel vagy egymás ellenőrzésével azonnal korrigálni tudják tevékenységeik lépéseit
 - az esetleges hibák megbeszélése, javítása közösen
 - közös értékelés, egymás értékelése, az együttműködés sikerének értékelése és a saját munka megítélése (kezdetben az érzések, benyomások, élmények összegzését jelenti)
 - szóbeli és azonnali visszacsatolás
 - az órák végét ellenőrzéssel, értékeléssel zárjuk, keretbe foglalva, és összefoglalva ezzel az aznapi tevékenységeket.

MODULVÁZLAT

Tevékenységek	Tevékenység célja, fejlesztendő készségek, képességek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
			Diák	Tanár
1. tanóra				
I. Ráhangolódás, a feldolgozás előkészítése				
Szókártya- a tanár kártyákat oszt ki a tanulóknak, melyekre egy-egy betű van felírva, és ezekből közösen ki kell, hogy rakják az elektromos gitár szót. 3 perc	Ráhangolás Logikus gondolkodás Együttműködés Kommunikáció	Kooperatív tanulás - kerekasztal		T1- Kártyák
II. Az új tartalom feldolgozása				
II/1. Az elektromos gitár részei, játékmódok, hasonlóságok a klasszikus gitárral				
Ismerkedés az elektromos gitárral-	Logikus gondolkodás	Egész csoport együtt		T2- Az

közösen elmondják a részeit, hogy miben hasonlít a klasszikus gitárra, miben különbözik a megszólalás módja, milyen játékmódokat ismernek (akkordjáték, dallamjáték). 5 perc	Szókincs Együtműködés Figyelem Verbális kifejezőkészség Emlékezet	-beszélgetőkör Kooperatív tanulás		elektromos gitár részeinek leírása Elektromos gitár
II/2. A gitár kipróbálása, játékmódok, technikák megismerése, tanulása				
1. Kipróbálják az elektromos gitárt. Megtanulják, hogyan kell fogni a pengetőt, és hogyan kell vele pengetni. Eljátszanak egy skálát, vagy egyszólamú dalt, hogy ráérezzenek a pengetővel való pengetésre. Aztán az összes húrt pengetik egyszerre (akkord) és arpeggio szerűen. Különleges technikák kipróbálása: slide, tapping. Riffelés. 2. Minden gyerek kap egy kottalapot, amelyen egy könnyűzenei részlet található (AC/DC- Thunderstruck- kezdő tapping). Együtt meghallgatják a dalt, azok kedvéért, akik esetleg nem ismerik. A tanárral együtt gyakorolják az első ütemeket, amelyekben a tapping technikát alkalmazta a szerző. 17 perc	Emlékezet Auditív figyelem Zenei hallás Előzetes ismeretek Mozgások, mozdulatok Zenehallgatás Zenei hallás Jelértés Laprólolvasás Gyakorlás	Kooperatív tanulás Egész csoport együtt - zenélés		T3- Játékmódok leírása Elektromos gitár Pengető T4- Kotta Laptop T5- Videó
III. Ellenőrzés és értékelés, önértékelés, a házi feladat kiosztása				
Élménybeszámoló- a gombolyag útját követve mondják el, hogyan érezték magukat. 5 perc	Kritikai gondolkodás Önreflexió Mozgáskoordináció Koncentráció	Egész csoport együtt - beszélgetőkör		T6- Dobd a gombolyagot - játékleírás

MELLÉKLETEK

TANÁRI MELLÉKLETEK

- T1 Szókéárta

15 darab kartonlap egy-egy betűvel, melykből a következő szó rakható ki: ELEKTROMOS GITÁR

- T2- Az elektromos gitár részei:

- 14. Fej
- 15. Felső nyereg
- 16. Hangolókulcsok
- 17. Érintők (bundok)
- 18. Húrvezetők
- 19. Berakások
- 20. Nyak és fogólap
- 21. Nyakrögztítés
- 22. Test
- 23. Hangszedők
- 24. Szabályzók
- 25. Húrláb vagy híd
- 26. Koptatólap

- T3- Játékmódok leírása:

- Slide: A slide-játék lényege, hogy a gitáros egy fémes hengert (ún. *slide-gyűrűt*) húz általában a mutatóujjára, azon a kézen, amivel a fogólapon játszana. Ezt aztán a húrokhoz hozzáérintve átmenetesen lehet változtatni a húrok rezgőhosszát, ezzel a hangmagasságot, egészen egyedi hanghatásokat elérve.

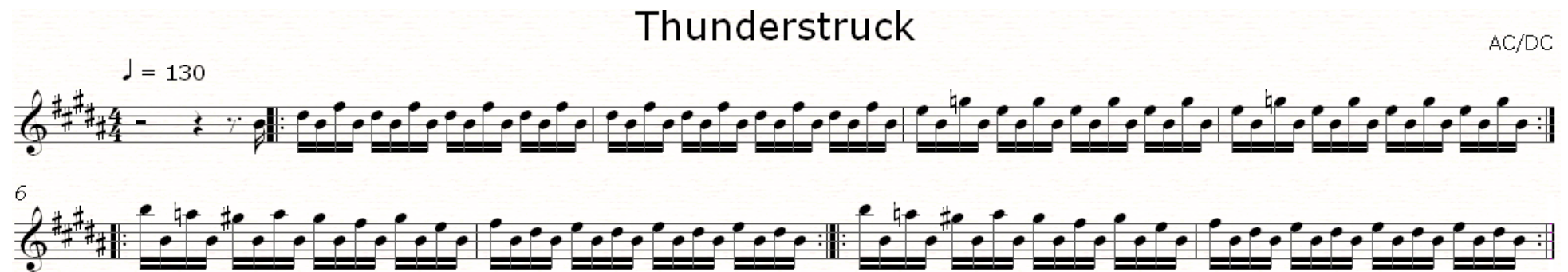
- Tapping: E technikához gyakorlatilag csak a gitáros egyik kezére van szükség. A lényege, hogy a hangokat nem az egyes húrok pengetésével szólaltatjuk meg, hanem egyszerűen egy gyors mozdulattal ráütünk a fogólap azon részére, ahol a megszólaltatni kívánt hangot le kéne fogni.

- Riff: Lényege egy ostinato-szerűen ismételt rövid, markánsan ritmizált dallamfrázis, dallami-ritmikai motívum.

- T4- Kotta

Thunderstruck AC/DC

♩ = 130

- T5-Videó: <http://www.youtube.com/watch?v=zvoeeq-BH4w>

- T6- Játékleírás: A tanár dobja a gombolyagot, aki elkapja, befejezi a mondatot, közben az ujjára teker belőle. Tovább dobja, míg mindenkihez nem ér. Az így kialakult hálót, visszafelé legombolyítják egy újabb kérdéssorral. Pl. első kör: Azt tudtam meg ma a gitár felépítéséről..., második kör: Nekem ez tetszett ma...

Tevékenységek	Tevékenység célja, fejlesztendő készségek, képességek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
			Diák	Tanár
2. tanóra				
I. Ismétlés, ráhangolódás				
Közös zenélés- az előző órán gyakorolt könnyűzenei részlet összejátszása: először egyenként játsszák el a kapott dalt (a tanár kijavítja az esetleges hibákat), aztán közösen. A tanár irányít, segít a tempótartásban, segít a saját hangszerén. Ha jól megy, össze lehet játszani az eredetivel. 10 perc	Auditív figyelem Zenei hallás Egymásra figyelés Figyelem Laprólolvasás Kamarazene Interpretálás	Egész csoport együtt -együtt zenélés Kooperatív tanulás	D1- Kotta	Elektromos gitár Pengető
II./1 Az új tartalom előkészítése				
Milyen zenei stílusokat ismersz? A gyerekek közösen felírják egy nagy lapra azokat a stílusokat, amelyeket ismernek. Ha nem tudják a stílus nevét, akkor írják fel a kedvenc előadó nevét, vagy dal címét. A tanár felhívja a gyerekek figyelmét, hogy mindenki írjon fel legalább egy stílust, vagy előadót/zenekart. Közösen megbeszélik a felírt stílusokat, ha szükség van rá, akkor a tanár javít, helyesbít, a felírtak alapján beazonosítja a stílust. 5 perc	Emlékezet Auditív figyelem Előzetes ismeretek	Kooperatív tanulás - kerekasztal	D2- Lapok, filctollak	
II./2 Új tartalom feldolgozása				
A tanár híres blues, dzsessz és rock dalokat játszik le (esetleg videóval)	Auditív figyelem Előzetes ismeretek	Kooperatív tanulás - szóforgó		T1- Stílus leírása Cd lejátszó vagy

együtt), a legismertebbeket a leghíresebb gitárosoktól. A tanulóknak tippelniük kell, hogy vajon milyen stílusú dalt hallottak (nem baj, ha nem találják ki). 10 perc	Emlékezet Zenehallgatás Elképzelés kialakítása			laptop T2- Videók
III. Ellenőrzés és értékelés, önértékelés, házi feladat feladása				
Levezető játék babzsákkal: a tanulók körben állnak a tanárral együtt. A tanár indítja a babzsákot, akihez kerül, az mond egy stílust, amelyik leginkább tetszik neki (meg is indokolhatja, hogy miért az tetszik). Házi feladat: zenehallgatás-mindenki keressen (pl. az interneten) és hallgasson zenét az órán megismert stílusok közül, és döntse el, hogy melyik áll közelebb hozzá, hogy melyik tetszik neki jobban. Kotta kiosztása, megbeszélése. 5 perc	Együtműködés Kommunikáció Előzetes ismeretek Logikus gondolkodás Emlékezet Elképzelés kialakítása Zenehallgatás	Kooperatív tanulás - szóforgó		T3- Babzsák T4- Kotta

MELLÉKLETEK

TANÁRI MELLÉKLETEK

- T1- Stílusok:

Rock- a rock egy könnyűzenei műfaj, mely a II. világháborút követő politikai feszültségek korában tört utat magának, egész kulturális forradalmat indítva. 1954. április 12-én Bill Haley *Rock Around The Clock* című számával egyszerre küldte múzeumba a klasszikus zenét és a korra jellemző énekes előadókat, mint például Frank Sinatra. A rockzene társadalmi hatásai közül a legkomolyabb, hogy megnövelte a szakadékot a háború

után felnövekvő tinédzserek és szülei között. Lehetőséget adott a fiatal generációnak a bennük lévő lázadó életérzés kifejezésére, hiszen ez a zene csak nekik szólt, az ő életérzésüket hirdette. A zenei megújulást követte az öltözködési stílus és a teljes viselkedéskultúra megváltozása. A rock futótűzként terjedt az Egyesült Államokban, majd Nagy-Britannia után egész Európában, végül az 1960-as évekre meghódította az egész világot.

A rockzene folyamatos fejlődése során több különböző stílusirányzat megjelenését vonta maga után, melyek bár magukon viselik a rockos gyökereket, mégis sajátos műfaji elemekkel rendelkeznek. Pl. hard rock, metal, progresszív rock, punk rock, jazzrock; keveredése más műfajokkal: rockopera, rockmusical, rockoratórium, rockkabaré.

Blues- a blues egyszerre egy zenei forma és egy zenei műfaj, amely a 19. századi, Egyesült Államok-beli mélydéli afro-amerikai közösségektől származik, spirituális- és munkadalokból, üvöltésekből és ritmikus elbeszélő-balladákából. A blues alapját a tipikus akkordmenet jellemzi. A tizenkét-ütemes blues az egyik legelterjedtebb akkordmenet, de ezek a tulajdonságok megtalálhatók a dzsesszben, a rhythm and blues-ban és rock and roll-ban is. A blues-t nem csak az alapvető ismertetőjegyei jellemzik, hanem az ének, a basszusmenet és a hangszerek is. Számos alműfaja létezik, a vidéki blues-tól kezdve a városi blues-ig, ahol többé-kevésbé népszerű volt a 20. század különböző időszakában, de a legismertebb a Delta-, a Piedmont-, a Jump- és a Chicago blues. A második világháború után az akusztikust felváltotta az elektromos blues és még ismertebb lett. Az 1960-as és az 1970-es években kifejlődött a blues-rock műfaj.

A dzsessz (angolul: jazz) egy zenei stílus, amelyre jellemző a blue note-ok (az európai hangnemek hangközeinek módosításából, a leggyakrabban a terc, ritkábban a szeptim és a kvint nem egészen félhangnyi szűkítéséből született hangok), szinkópák, szving és párhuzamos ritmusok alkalmazása. Az előadók sokszor válaszolgatnak egymás játékára (kérdés-felelet) vagy improvizálnak az előadások alatt. Ez az első olyan művészeti stílus, amely az Amerikai Egyesült Államokban alakult ki.

- T2-Videók

1. B.B. King - Blues Boys Tune: <http://www.youtube.com/watch?v=4Ny5ajCn0xw>

2. Louis Armstrong - What a Wonderful World: <http://www.youtube.com/watch?v=z1Y2zdyRin8>

3. Jimi Hendrix- Hey Joe: <http://www.youtube.com/watch?v=LOjwMxcccZc>

- T3- Babzsák
- T4- Kotta

Smells Like Teen Spirit

Nirvana

6

DIÁKMELLÉKLETEK

- D1- Kotta

Thunderstruck

AC/DC

♩ = 130

6

- D2- Lapok, filctollak

Tevékenységek	Tevékenység célja, fejlesztendő készségek, képességek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
			Diák	Tanár
3. tanóra				
I. Ráhangolódás, ismétlés				
Játék- Ismerd fel a stílust! A tanár különböző stílusú dalok részleteit játssza le, és a tanulóknak ki kell találniuk, hogy melyik a blues, a dzsessz, a rock. Mindenki kap egy kártyát, amire valamelyik stílus neve van felírva, ezt kell felmutatniuk, ha úgy gondolják, hogy azt a stílust hallják. 5 perc	Ráhangolás Auditív figyelem Előzetes ismeretek Emlékezet Kommunikáció	Kooperatív munka - szóforgó		T1- Kártyák Cd lejátszó vagy laptop
II. Az új tartalom előkészítése				
II./1 Lehet-e értékes a könnyűzene?				
Rövid beszélgetés a „könnyűzenéről”. Van-e ilyen? Mit nevezünk annak? Lehet-e komoly, igényes, attól, hogy könnyűzenének hívjuk? Példák, ellenpéldák mutatása (pl.trash metal). Csak jó zene és rossz zene létezik! A cél az, hogy tudják elválasztani az igényeset az igénytelenről. 5 perc	Logikus gondolkodás Szókincs Együttműködés Egymásra figyelés Figyelem Verbális kifejezőkészség Elképzelés kialakítása	Egész csoport együtt -beszélgetőkör Kooperatív tanulás		Projektor, vagy laptop, vagy cd lejátszó
II/2. Gitárhősök				
Kérdés- Kik azok a gitárhősök? Mit értünk ez alatt? Mondjanak egy- két példát rá a tanulók (az eddigiekben elhangzott név is lehet). A tanár egy rövid összefoglalót tart a gitárhősök koráról, zenékről,	Figyelem Auditív figyelem Előzetes ismeretek Emlékezet Zenehallgatás Zenei hallás	Kooperatív tanulás		Projektor, vagy laptop, vagy cd lejátszó T2- Összefoglaló a gitárhősökről

videókkal 5 perc	illusztrálva.				
III. Közös zenélés					
Az előző órán kapott és otthon gyakorolt könnyűzenei részlet összejátszása (Nirvana- Smells Like Teen Spirit). A tanulók először egyenként eljátsszák a dalt, a tanár kijavítja az esetleges hibákat. Aztán közösen összejátsszák, a tanár irányít, segít a tempótartásban. Amikor már elég jól megy, akkor együtt gitározzák az eredeti hangfelvétellel, amit előzőleg már otthon hallgattak. 10 perc	Emlékezet Auditív figyelem Zenei hallás Előzetes ismeretek Együttműködés Egymásra figyelés Jelértés Laprólolvasás Interpretálás Kamarazene	Kooperatív tanulás Egész csoport együtt - zenélés	D1- Kotta	Elektromos gitár Pengető	
IV. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
Élménybeszámoló- a tanulók egy lapra rajzolnak egy arcot (smile), ami az ő hangulatukat tükrözi. Elmondják, hogyan érezték magukat az órán, kinek mi tetszett a legjobban. 5 perc	Kritikai gondolkodás Önreflexió	Kooperatív tanulás -csoportszóforgó	D2- Lapok, fíltollak		

MELLÉKLETEK

TANÁRI MELLÉKLETEK

- T1 Szókérttya

Kartonlapok, amelyekre különböző stílusok vannak felírva (blues, dzsessz, rock, punk, reggae, pop)

- T2- Összefoglaló a gitárhősokról

Az 1960-as évek végén- 70-es évek elején már népszerű hangszernak számított az elektromos gitár, és a rockzene elengedhetetlen kellékévé – sőt szimbólumává vált. A korábban alapvetően énekesközpontú ifjúság szemében új sztártípus született: a gitárhős. Pl. Jimi Hendrix, Frank Zappa, Ritchie Blackmore, Eric Clapton, Jimmy Page.

Egy-egy dalrészlet bemutatása ezektől a művészekről (a leghíresebbek közül).

Az elektromos gitár megjelenését követően indult el az a mozgalom, aminek köszönhetően a zenekritikusok egyre komolyabban vették a „könnyű” zenét és felfigyeltek rá, hogy a klasszikus zene korszaka után is létrehozhatóak maradandó értékű zeneművek. Mára az elektromos gitár betört szinte minden műfajba – átlépve a rock határain, megjelenik a popzenétől egész a dzsesszig szinte mindenütt.

DIÁKMELLÉKLETEK

- D1- Kotta (lásd az előző óra tanári mellékletét)
- D2- Lapok, filctollak